

Sayın Bakanım, Sayın başkanım, Değerli Meclis üyeleri, hepinizi şahsım ve Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım bu yoğun gündem içinde bize zaman ayırdığınız için teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, Değerli Meclis Üyeleri,

Jeopolitik ve politik risk algısının güncelliğini koruduğu bir dönemdeyiz. Küresel ekonomide pandemi etkisiyle ortaya çıkan yavaşlama ibareleri ve sonrasında toparlanma beklentileri, şimdi ise emtia fiyatlarındaki yukarı ivmelenme, büyüme dinamiklerinde belirsizliklerin devam ettiğini gösteriyor.

Gelişmeler hem küresel hem de yerel üretim ve ticaret yapısının değişimini beraberinde getirmektedir. Özellikle pandemi sonrasında hem ticarete hem de üretimde milliyetçilik eğilimlerinin yoğun bir şekilde yaşandığını görüyoruz.

Bu süreçte dış kaynak kullanımı ve dışarıda üretim yoluyla ülke dışında gerçekleştirilen üretim aşamalarının yeniden yurt içerisine taşınması eğiliminin güçlendiğini de gösteriyor. Bu durum, uluslararası üretim açısından daha kısa, daha az parçalanmış değer zincirlerine ve daha yüksek coğrafi katma değer yoğunluğuna yol açarak, ulusal ekonomilerin yeniden sanayileşme arayışlarında çeşitli fırsatları ve zorlukları beraberinde getirmektedir.

Gelecek döneme ilişkin projeksiyonlar, küresel GSYH büyümesinin 2021'de yüzde 5,5 civarında olacağını ve küresel üretimin, 2021'in ortalarında pandemi öncesi seviyenin üzerine çıkacağını belirtiyor.

Türkiye'ye ilişkin reel büyüme tahminleri ise ortalama küresel büyümenin üzerinde bir büyümeye işaret ediyor.

Bu oranları, hızlı büyüme olarak değil geçtiğimiz yıl pandeminin neden olduğu ekonomik gerilemeden çıkış olarak değerlendirmeliyiz. Bu çıkış, ihracat yaptığımız ülkelerin toparlanması halinde, ülkemiz açısından ihracatı destekleyen koşullar anlamına gelmektedir.

İhracatın yüksek düzeyde arttırılabilmesi, ilk etapta ekonomiye can suyu olacaktır. Orta ve uzun vadede uygun üretim yapısının desteklenmesiyle bu artış, net ihracat gelirlerini, istihdamı, istikrarı ve büyümeyi arttıracaktır. Uygun üretim yapısı ise hiç şüphesiz ithalata bağımlılığı giderek azalan, yüksek katma değer üreten ve istihdam odaklı bir üretim yapısıdır.

Yaşanan gelişmelerin ardında bıraktığı yüksek enflasyon, yüksek faiz ve yüksek borçlanma maliyeti ülke ekonomisi açısından önemli bir risk unsuru olarak karşımızda durmaktadır.

Özellikle son dönemde dolar bazlı fiyat artışları, yukarı yönlü kur hareketleri ve kur değişkenliği firmalarda işletme sermayesi ihtiyacını arttırmakta ve sermaye yetersizliğine neden olmaktadır. Dün katlanılan üretim maliyeti bugün

daha yüksek maliyet olarak karşımıza çıkıyor bu da firmaların işletme sermayesi ihtiyaçlarını öngörülemez şekilde arttırıyor.

Sayın Bakanım Değerli Meclis Üyeleri;

Enflasyon eğilimlerinde Mayıs ayında bir iyileşme söz konusu olmuştur. Kapanma ile ortaya çıkan talep düşüklüğü enflasyonun düşüşünü desteklemiştir. Gelecek aylarda özellikle kur geçişkenliği ve küresel emtia fiyatlarındaki artış, enflasyon eğilimlerini bozmaya devam edeceğini gösteriyor.

Özellikle maliyet çekişli enflasyon ÜFE rakamlarında kendisini gösterirken, ÜFE ile TÜFE arasındaki makasın açılması maliyet baskısının önümüzdeki dönemde devam edeceğinin sinyalini veriyor.

Enflasyon, özellikle birikimli enflasyon şirketlerimizin mali tablolarını bozarak şirketlerin mali durumu hakkında yanlış bir resim vermektedir. İç ve dış talebin zayıf olması ve yüksek rekabet nedeniyle şirketlerimizin fiyat artışları enflasyonun gerisinde kalarak şirket kârlarını eritmektedir.

Üretici olarak benim enflasyonum %38'in üzerinde ve ilaveten KDV yükü biniyor. Malı üretip sattığımda ise vadeli satıyorum ama alırken aynı şekilde yapamıyorum. Hammaddeyi peşin alıyorum ama mamul olunca 90 gün vadeli, ilaveten de imalat ve stok süreleri ile birlikte satın aldığım malın parasını tahsil etmem 130 güne çıkıyor.

Yani satın aldığım ürünü mamül haline getirip sattıktan 5 ay sonra parasını tahsil edebiliyorum. Peşin ödemelerimizin içeresine KDV de dâhildir. Bu durum firmaların işletme sermayelerinin yetersiz kalmasına neden olmaktadır.

Gelişmiş ülkelerde müşteri finansmanı ve KDV yükü imalatçının sırtında kalmamaktadır. Gerek üreticinin sırtına kalan KDV yükü gerekse alıcıların finansmanı imalatçı firmaları dayanılmaz bir yük altına sokmaktadır.

Ülkemizde özellikle imalatçılar hem üretim yapmakta hem de bir kredi müessesesi gibi itibari para yaratmaktadır. Bu uygulama doğru değildir, bu finans kurumlarının görevidir. Alıcıların finansmanına bir çözüm geliştirilirse sanayicimizin üretim gücü artacaktır.

Sayın Bakanım,

Mevcut konjonktürde enflasyon sorunu üzerine odaklanmamız gerekiyor. makroekonomik yapının kalıcı olarak dengelenmesinde enflasyonun önceliklendirilmesi gerekiyor.

Yüksek enflasyon, piyasaların sığlaşmasına, dış finansman kalitesinin düşmesine ve kurda oynaklığa yol açarak faiz oranlarının yükselmesine, neden olmaktadır, tersine dolarizasyon sürecinin de ortaya çıkmasına sebep olmaktadır.

Zaten yüksek maliyetle üretim yapmaya çalışan reel sektör, yüksek finansman ihtiyacı ve yüksek faizle birlikte uzun vadeli yatırımlarını ertelemekte, makro açıdan ise yüksek enflasyon sürdürülebilir büyümeyi zorlaşmaktadır.

TÜFE ile ÜFE arasındaki makas üreticinin yüksek bir maliyet baskısı altında olduğunu da göstermektedir. Enflasyon görünümü ile ilgili önemli bir gösterge de Yurt Dışı ÜFE rakamlarının yurt içi ÜFE rakamlarının üzerine çıkmasıdır. Bu durum, ihracat malı üretirken yüksek miktarda yabancı girdi kullanan ihracatçıların, düşük fiyat yüksek maliyet baskısında olduğunu gösteriyor.

Özellikle ihracat kg fiyatının ortalama **1,1** dolar seviyesinde olduğu bir dönemde Yurt dışı ÜFE rakamındaki artış önemli bir sinyal vermektedir.

Hep ifade ettiğim gibi yüksek teknoloji ürünü üretebilmeli ve ihracat edebilmeliyiz. Ürün çeşitliliğini artırarak ihracat arttırılabilir, ama önemli olan yüksek katma değerli ürünlerle ihracatı arttırmaktır. Bunun için de teknoloji seviyemizi yükseltebilmemiz, ihracatta yerli hammadde ve yerli ara malı üretip kullanabilmemiz gerekmektedir. Tüm bunlar için de, uygun bir teşvik sistemi ile birlikte sanayicinin desteklenmesi ve sermaye birikimi yapabilmesi gerekir.

Ihracat tarafında ise Temmuz ayındaki %65,5'lik artış dış talebin büyümeye önemli bir katkı sağlamayacağını göstermektedir. İhracatımızda yüksek bir ivmelenme var lakin daha da arttırmamız gerekmektedir. Bunu gerçekleştirmek için yeni pazarlara yönelmeli, büyük pazarlarda da niş alanlar bulabilmeliyiz.

Diğer taraftan, nisan ayına ilişkin ödemeler dengesi istatistiklerine göre cari açık 1,7 milyar dolarla beklentinin altında kaldı. Bu gelişmede dış ticaret açığındaki düşüş ve hizmetler sektöründeki yeniden canlanmanın etkisi oldu.

Bunun sonucunda on iki aylık cari işlemler açığı bir önceki aya göre 3,5 milyar dolar azalarak 32,7 milyar ABD doları olmuştur. Bu rakamlar döviz rezervlerinin azaldığı bir dönemde, finansman açısından avantaj sağlayacaktır.

Cari işlemler açığını dengelemek için tasarrufları arttırmamız gerekmektedir. Ancak, gelirimizi arttırmadan tasarrufları arttırmak demek, iç talebi daha da zayıflatmak ve büyümeyi daha da yavaşlatmak demektir.

Bu koşullarda, gelirimizi arttırmak için hem iç talebi desteklemeli hem de yerli pazarımızı dışarıdan kaynaklanan haksız rekabete karşı korumalıyız. İç piyasanın haksız dış rekabetten korunması için piyasa denetim ve gözetiminin mutlaka etkili bir biçimde çalıştırılması gerekmektedir.

Ayrıca gelirimizi ve tasarrufları arttırmak için giderek zorlaşan dünya şartlarında ihracatı destekleyecek tedbirler almamız gerekmektedir. Ancak, dünyanın yöneldiği yoğunlaşan ihracat rekabeti ortamında bunu gerçekleştirmek giderek zorlaşmaktadır.

Türkiye, Dünya Rekabet Gücü 2021 sıralamasında 5 basamak düşerek 51. sıraya gerilemiştir. 64 ülke arasında ilk sırada İsviçre, son sırada ise Venezuela yer almıştır. Yıkıcı bir rekabetin yaşandığı küresel piyasalarda rekabet gücümüzü arttırmak için daha çok çalışmamız gerekmektedir.

Sanayi üretimi ise Nisan ayında bir önceki yıla göre artmakla beraber bir önceki aya göre %0,9 azaldı. İmalat sanayii üretimindeki azalma da %0,7 oldu.

Yılın ikinci çeyreğinde güçlü bir sanayi üretimi beklentisi var, lakin bu artış baz etkisinden kaynaklanan bir artış olacaktır.

Mevsimsel düzeltilmiş aylık veriler sanayi sektöründe bir yavaşlamaya işaret etmektedir. Maliyet kaynaklı gelişmeler üreticinin üretim yapma yeteneğini ciddi anlamda azaltmaya devam ediyor. Yıllık bazda yüksek bir ivme yakalayan sanayi üretimi, yılın ikinci çeyreğinde yüksek bir büyüme hızına ulaşacağını göstermektedir.

Sayın Bakanım;

Pandemi nedeniyle ithal edilen hammadde, yardımcı madde, yarı mamul bazı mallara telefi edici vergiler gelmişti. Ancak bu ürünlerin bir kısmı üreticilerin temel girdisi olmakta. Aynı GTİP numarası içinde farklı amaçlar için üretilmiş ürünlerin yerli üretim karşılıkları da bulunmamaktadır. Bu anlamda daha seçici olmak için sanayi odalarından gelen önerilerin de dikkate alınması yerinde olacaktır.

Son dönemde, küresel emtia fiyatlarındaki artış ithal ara malında fiyat artışına da neden oldu. Ancak aynı malın yurtdışındaki satış fiyatı ile ülkemizdeki satış fiyatı arasında önemli farklar görülmektedir. Bu süreçte söz konusu malların fiyatlarının takip edilerek fırsatçılığın önlenmesi açısından bu konuyu da dikkatinize sunuyorum.

Sayın Bakanım;

Sanayiciler olarak bir noktaya daha dikkatinizi çekmek istiyoruz. Enflasyon karşısında kayıpları karşılayamayan yeniden değerlendirme oranları ile değersizleşen aktiflerin, piyasa rayiçlerine getirilmesi gerekmektedir. Bu durum, tıpkı yurtdışı alacaklarımızı tahsil etmeden artan kur farkları üzerinden vergilendirilmemiz gibi ilave vergilere neden olmaktadır.

Realize olmamış, sadece kağıt üzerinde olan bu fiktif değerlerin vergilendirmesinin çok adil olduğunu düşünmüyorum. Elimize geçmemiş paranın vergisinin verilmesi daha önce izah etmiş olduğum gibi sermaye oluşumunu engellemektedir. Tasarruf açığı yüksek olan ülkemizde, sermaye artışını engelleyen bu tip uygulamalar tasarruf yapma imkânını kısıtlamaktadır.

Sayın bakanım bunları niye söylüyorum. Bizim firmalarımızı büyütmemiz lazım. ABD ekonomisi dünyanın en büyük ekonomisi. Çünkü firmaları büyük ve birçok ülkenin GSYH'dan daha büyük firmaları var.

Bizim şirketlerimizin ise %99,8'i KOBİ ve mikro ölçekli firmalardan oluşuyor. Binde ikide kalan büyük firmalarımız dahi ABD ölçeğinde küçük kalmaktadır. Büyük firmalarımızın oranını %1'e bile çıkardığımızda dünyanın 10 büyük ekonomisinden biri haline geleceğimize inanıyorum.

Sayın Bakanım,

Diğer bir konu ise firmaların kârlılık seviyeleridir. İmalat sanayisinde, özellikle küçük firmalarda kârlar düşüktür. Kârları yükseltmek, işletmelerimizi büyütürük ölçek ekonomilerinden yararlanmaları ile mümkündür.

Ancak, şirketlerimizi büyütme sermaye birikimini gerektirmektedir. Burada küçük işletmeler, kısır bir döngü içindedir. Kârlarını yükseltmek için sermaye biriktirmek, sermaye biriktirmek içinse kârlarını yükseltmek gerekmektedir.

Bu kısır döngüyü kırmak için mutlaka yapısal reformlar gerçekleştirilmeli, işletmeler üzerindeki yükleri azaltacak, büyümeleri önündeki mevzuat engellerini kaldıracak tedbirlerin mutlaka alınması gerekmektedir.

Sayın Bakanım, Değerli Meclis Üyeleri,

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2021 Araştırmasında, Ankara Sanayi Odası üyesi 37 sanayi kuruluşunun yer alması yine gurur kaynağımız olmuştur.

Pandemi koşullarına rağmen üretmeye devam eden Ankaralı sanayiciler, 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasında firma sayısını artırarak 37'ye çıkardı. ASO, İstanbul ve Ege Bölgesinden sonra en çok firmaya sahip 3. Oda olma başarısını gösterdi.

"Başkentin Sanayiinden, Sanayinin Başkentine hedefimize adım adım ilerliyoruz. Sanayicilerimiz pandemi koşullarındaki zorluklara rağmen üretmeyi sürdürüp Türkiye'nin ve Türkiye ekonomisinin yanında olma sorumluluğunu güçlü bir şekilde göstermiştir.

Listede yer alan ASO üyeleri üretim alanlarıyla Ankara'nın yüksek teknoloji üretme kapasitesini de net bir biçimde gösterdi. Ülkemizin sürdürülebilir kalkınma yolundaki hedeflerine ulaşması için katkı sağlayan tüm firmalarımızı tebrik ediyor, onların bu başarısıyla gurur duyuyoruz.

Pandeminin devam ettiği mevcut küresel koşullarda ekonomilerin sürdürülebilir ve sağlam büyüme patikasına oturabilmeleri, ekonomik birimlerin pozitif beklentilerine ve güven algılarına büyük ölçüde bağlıdır. Ekonomik birimlerin güveni ise, belirsizliğin azaldığı, ekonomi politikalarının güçlü, şeffaf ve tutarlı olduğu durumda pozitif olmaktadır. Türkiye gibi dış finansman gereksinimlerinin yüksekliği nedeniyle kırılganlığı yüksek olan ülkelerde, ülke

riskinin azaltılabilmesi ve yatırım ikliminin elverişli kılınabilmesi, öncelikle güven tesisini gerektirmektedir. Güven tesisi, temel olarak, makro ekonomik politikaların öngörülebilirliğini artırmakla mümkündür.

Türkiye 2020 yılında yüzde 1,8 oranında büyümeyi başarmıştır. 2021 yılında ise hızlı bir toparlanma görülmektedir. Her zaman belirttiğimiz gibi, ülkemizde istikrarlı ve sürdürülebilir büyümenin sağlanması için ağırlıklı olarak kredi genişlemesine ve dış borçlanmaya dayanan büyüme yerine, üretimden kaynaklanan büyümenin hedeflenmesi gerekmektedir.

Bu vizyon içerisinde, üretim ekonomisinin güçlendirilmesi, bu amaçla makroekonomik politikaların 'öngörülebilir olması' ve 'üretim dayalı büyüme modeli ile uyumlu kılınması' en büyük temennimizdir.

Kapsayıcı ekonomi enflasyonist baskılar yaratmadan büyümek için daha fazla alana sahip, daha büyük bir ekonomi, daha müreffeh bir ülkeyi temsil etmektedir.

Mevcut politika arayışları gösteriyor ki kaynak yaratmaktan daha ziyade kaynak bulmaya odaklanma sürecindeyiz. Geçmişten hala ders çıkartmadığımızı düşünüyorum. Üretim ekonomisine dönülmediği sürece yine risk algıları ile karşı karşıya kalacağımız aşikârdır. Yüksek enflasyon, TL'de değer kaybı, ülke risk primindeki dalgalanmalar ve yüksek faiz sorununun yegâne ve gerçek çözümü, ekonomi politikalarımızın üretim odaklı, sanayi odaklı olması ile sağlanacaktır.

Sözlerime burada son verirken sayın bakanıma katılımı için tekrar teşekkür ediyorum, sağlıklı günlerde ortak bir çatı altında buluşmak dileğiyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.